

Názov predmetu: Náboženská výchova - *gréckokatolícka*

Časový rozsah výučby: 1 hodina týždenne, spolu vyučovacích hodín

Ročník: piaty

Škola:

Názov ŠkVP:

Kód a názov ŠVP: ISCED 2

Stupeň vzdelania: Nižšie sekundárne vzdelanie

Dĺžka štúdia: 9 rokov

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský

**Poznámka: Rozlíšenie východného obradu Katolíckeho náboženstva a učivo, ktoré rozširuje rámcový vzdelávací program sú v texte zvýraznené kurzívou*

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženská výchova - gréckokatolícka má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy v škole.

Vyučovací predmet náboženská výchova - gréckokatolícka formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu kresťanských cirkví a k ich tradíciám, otvára pre neho možnosť života s cirkvou.

Vyučovací predmet náboženská výchova - gréckokatolícka sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú.

Výučba predmetu zároveň naväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

Náboženská výchova – gréckokatolícka zároveň vychováva k upevneniu povedomia a identity katolíka byzantsko-slovanského obradu a realizuje sa v duchu východnej spirituality.

Ciele vyučovacieho predmetu

Predmet náboženská výchova umožňuje žiakom:

- formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania
- konfrontovať ich s vedeckými a náboženskými (kresťanskými) formulovanými pohľadmi na svet
- hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu
- formovať svedomie
- prehĺbovať medzilidské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie
- spoznávať spôsoby komunikácie človeka s Bohom
- oceniť komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova
- rozvíjať kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi
- *v duchu východnej spirituality poznávať identitu katolíka byzantsko-slovanského obradu.*

Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom klúčových a predmetových kompetencií žiakov, ktoré zároveň rozvíja. Vyučovací predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji klúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

komunikačné kompetencie - žiak prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, kladie otázky a zisťuje odpovede, učí sa konfrontovať s názormi druhých, počúvať a byť otvorený pre odlišnosti, žiak si osvojuje vhodnú argumentáciu, učí sa vypočuť spoludiskutujúceho, formuluje otázky, porovnáva, oponuje, formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory, žiak sa učí reagovať primerane situácii, je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte, vie vyjadriť svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom, sformulovať „ja - správu“ a vyjadriť svoje pocity, žiak sa učí dešifrovať a vhodne používať symboly, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života

kompetencie k učeniu sa – žiak sa učí vyhľadávať a triediť informácie, vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich

kompetencie k riešeniu problémov – žiak sa zaujíma sa o rôzne problémy a nové veci, prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápadiami a postupmi, plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými, žiak vníma, rozpozná a pochopí problém závislostí, premyslí a naplánuje riešenie problému na modelovej situácii primerane svojej detskej skúsenosti obhajuje svoj názor

občianske – žiak sa adaptuje na meniace životné a pracovné podmienky, podľa svojich schopností a možností sa podieľa na ich aktívnom a tvorivom ovplyvňovaní, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri vytváraní pravidiel, zapája sa do občianskeho života vo svojom okolí háji svoje práva aj práva iných, vníma dôležité postavenie rodiny ako základnej bunky spoločnosti

kultúrne – žiak si osvojuje si postoj vzájomnej tolerancie, učí sa akceptovať druhých ľudí takých, akí sú angažuje sa a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky, všíma si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník, iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce, žiak vníma obrazy a symboly, architektúru, ľudovú tvorivosť (kroje, výšivky, ornamenty); rešpektuje kultúrne tradície ako základ súčasného umenia, osvojuje si prácu s literárnymi žánrami a druhmi, vníma pôvod umeleckých diel vyrastajúcich z kresťanskej tradície (obraz, literatúra, hudba, móda) žiak si osvojuje kritický prístup k médiám

sociálne a interpersonálne – žiak sa učí tolerancii, ústretovosti ale aj kritickosti, k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje, objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon, uvedomuje si svoje silné a slabé stránky, žiak sa vníma ako časť celku, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí, buduje návyk vonkajších prejavov úcty k opačnému pohlaviu, žiak zaujíma pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom

existenciálne – žiak objavuje opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva, oceňuje skúsenosti druhých ľudí – vzorov z dejín cirkvi, učí sa odhadnúť dôsledky rozhodnutí a činov človeka, objavuje existenciu nemennej pravdy, aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality – *zvlášť východnej.*

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Vo vyučovacom predmete náboženská výchova využívame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Kompetencie k učeniu sa

○ rozumieť symbolickému spôsobu vyjadrovania biblického jazyka a jazyka cirkvi, integrovať náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied, prejavovať ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu medzi týmito obormi aj v ďalšom živote

Komunikačné kompetencie

○ porozumieť rôznym textom; poetickým, obrazným a náboženským, porovnať ich s inými druhmi textov, rozlíšiť rôzne literárne druhy v Biblii, oceniť ich krásu a reflektovať rôznosť významov ich posolstva

○ vnímaním a porozumením symboliky rituálov ako súčasti vytvárania slávnosti rozvíjať schopnosť neverbálnej komunikácie

Kompetencie k riešeniu problémov

○ rozvíjať kritické myslenie reflexiou problémových situácií, ich riešením v spoločnej diskusii a kladením filozofických otázok

○ hľadať kritéria pre voľbu riešenia problémov, vedieť zdôvodniť svoje návrhy riešenia s dôrazom na etický prístup k ľuďom a k životnému prostrediu

Sociálne a interpersonálne kompetencie

○ pri práci vo dvojiciach alebo v skupinách si uvedomiť, čo všetko so sebou prináša kooperatívny spôsob práce

- prostredníctvom cvičení a aktivít rozvíjať schopnosť stíšenia sa, vnútornej koncentrácie a meditácie, ktoré sú predpokladom hlbšej reflexie potrebnej pri vytváraní vlastného sebaobrazu
- rozvíjaním empatie a návštevou charitného domu, zaujať pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom

Občianske kompetencie

- porozumením postojov inak nábožensky alebo svetonázorovo zmýšľajúcich ľudí a chápaním kultúrneho a historického kontextu iných náboženstiev budovať postoj tolerancie
- prostredníctvom diskusie o rôznych konfliktoch z histórie aj zo súčasnosti, hľadať nielen príčiny konfliktov ale aj vzory osobností, ktoré sa vďaka svojim kresťanským postojom zasadili o ich nápravu
- postoj zodpovednosti dať do súvisu s hodnotou slobody, hľadať ich vzájomný vzťah ako aj vzťah k Božej autorite

Kultúrne kompetencie

- prezentáciou obsahov svetových náboženstiev predstavených vo vzťahu ku kresťanstvu porozumieť vzájomnému vzťahu náboženstva a kultúry
- integrovať náboženský rozmer života do vlastného vzťahu ku kultúre v jej historickom a súčasnom prejave
- rozvíjať vzťah k sakrálnemu umeniu prostredníctvom exkurzie chrámu
- *vnímať rozdiely medzi kultúrou východného a západného obradu*

Existenciálne kompetencie

- prostredníctvom práce so symbolmi a symbolickou rečou vnímať transcendentnú skutočnosť
- filozofickým rozmerom vedenia diskusie spoznávať súvislosti podmieňujúce hľadanie a nachádzanie životného zmyslu a byť otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku

Stratégia vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť motivačné metódy, ako je motivačné rozprávanie (približovanie obsahu učenia), motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva), rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), demonštračná metóda (demonštrácia obrazov), pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), manipulácia s predmetmi (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú problémové metódy, ku ktorým patrí heuristická metóda (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozboře problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité aktivizujúce metódy, z nich je vhodná diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), filozofická diskusia je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, situčná metóda (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), inscenačná metóda (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), dramatizácia (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) simulácia (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), kompozícia (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.), "A propos": konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa

rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy).

Žiaci počas hodín NV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ pre danú aktivitu zvolil.

Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávaného, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Učebné zdroje

Učiteľ má k dispozícii metodický materiál v metodickej príručke katolíckeho náboženstva pre piaty ročník základných škôl „Cesta dôvery“, vydanú Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n.o. v Spišskej Novej Vsi. Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy, textové prílohy a pracovné listy. Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti.

Ďalším učebným zdrojom sú Pracovné zošity pre žiakov upravené na východný obrad.

K neodmysliteľným zdrojom patrí: Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy, *liturgické texty*.

Obsah predmetu náboženská výchova v 5. ročníku ZŠ:

Ročníková téma: Poznávanie cez dialóg

V tomto veku dieťa stále viac naväzuje a rozvíja vzťahy s okolitým svetom formou dialógu. Dialóg rozvíja nie len verbálne ale aj symbolicky. To mu umožňuje vstúpiť do sveta symbolov slávenia. Rozvíja rozmer oslavy Boha cez gestá a postoje, v ktorých sa zjednocuje so spoločenstvom, čo ho uschopňuje rozvíjať vzťahy nie len s ľuďmi ale aj s Bohom.

Ročníkový cieľ:

Spoznávať spôsoby komunikácie Boha s ľuďmi. Nadchnúť sa pre komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova. Prostredníctvom komunikácie sa približovať k Bohu a k ľuďom.

Základné tematické okruhy sú:

1. téma: Boh hovorí k človeku
2. téma: Dialóg Boha a človeka
3. téma: Moja modlitba
4. téma: Náš dialóg s Bohom
5. téma: Obeta Božieho ľudu
6. téma: Dialóg cez službu
7. téma: Služba modlitbou

1. TÉMA: BOH HOVORÍ K ČLOVEKU

Hodinová dotácia témy: 5 hod

Kľúčové pojmy: Sväté písmo, evanjeliá, misia Cyrila a Metoda, Otče náš v staroslovienčine, sv. Gorazd, sv. Bystrík

Ciele témy:

Kognitívny: Definovať pojem Biblia, Sväté písmo a orientovať sa v ňom.
Vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka.

Jednoducho charakterizovať gréckokatolíka a vymenovať niektoré prvky jeho obradu.

Afektívny: Uvedomiť si potrebu čítania Svätého písma.
Oceniť misiu Cyrila a Metoda pre Slovensko.

Vážiť si vlastný obrad a pestovať príslušnosť k nemu.

Psychomotorický: Formovať návyk pravidelného čítania Svätého písma.
Nácvik vyhľadávania podľa limitácií /súradníc/ vo Svätom písme.

Obsahový štandard

Úvod do Svätého písma

Orientujem sa vo Svätom písme

Kto sme my – gréckokatolíci?

Misia Cyrila a Metoda – nový jazyk a obrad

Otče náš v staroslovienčine

Šírenie posolstva sv. Cyrila a Metoda (Sedmopočetníci)

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať 5 historických kníh Starého zákona a 5 historických kníh Nového zákona
- pomenuje časti Nového zákona
- podľa súradníc nájde daný text vo Svätom písme
- správne používa skratky kníh Svätého písma, čísla kapitol a veršov
- pozná najdôležitejšie udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda
- vysvetliť prínos byzantskej misie pre Slovensko
- vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka
- spamäti vie prvé dva verše Jánovho evanjelia
- s pomocou učiteľa poskladá modlitbu Otče náš v cirkevnoslovanskom jazyku
- používať vhodné slová v komunikácii s inými ľuďmi
- pravdivo a správne šíri informácie
- *vie jednoducho charakterizovať kto je gréckokatolík a vymenovať niekoľko prvkov vlastného obradu*

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- si uvedomuje význam a potrebu jazyka, vlastného písma
- správnym využívaním slov zlepšuje komunikáciu v triede
- formuje si návyky k slušnému vyjadrovaniu

občianske:

Žiak

- ocení prínos byzantskej misie, činnosť sv. Cyrila, Metoda a jeho nasledovníkov
- vníma kultúrne dedičstvo našich otcov

kultúrne:

Žiak

- vníma kultúrny prínos byzantskej misie
- uvedomuje si korene, tradíciu a historický vývoj písma

2. TÉMA: DIALÓG BOHA A ČLOVEKA

Hodinová dotácia témy: 3 hod

Kľúčové pojmy: modlitba, Starý zákon, Nový zákon, Dávid, Šalamún, Ježiš, Mária, Máriino zvelebovanie, Otče náš, domov

Ciele témy:

Kognitívny: Porovnať modlitby jednotlivých biblických postáv modlitbu Dávida, Šalamúna, Márie a Ježiša. *Opísať základné znaky ikony Vladimírskej Bohorodičky.*

Afektívny: Uvedomiť si potrebu modlitby a jej dôležitosť v živote biblických postáv.

Psychomotorický: Integrovať do svojho života dôverný dialóg s Bohom v modlitbe podľa vzoru biblických postáv.

Obsahový štandard

Modlitba v Starom zákone. Modlitba Dávida a Šalamúna

Modlitba v Novom zákone. Rozhovor s Otcem

Cez Máriu k Otcovi. Plniť vôľu Otca.
Ikona Vladimírskej Bohorodičky

Výkonový štandard

Žiak vie

- v biblických príbehoch nájsť spoločné znaky modlitby Dávida a Šalamúna
- prerozprávať časť biblického príbehu zo života kráľa Dávida a Šalamúna
- charakterizovať časti modlitby Otče náš
- vytvoriť kartotéku biblických modlitieb
- porovnať dva evanjeliové texty modlitby Otče náš
- prostredníctvom modlitby rozvíjať dialóg s Bohom
- nájsť vo Svätom písme modlitbu Otče náš
- citovať jeden citát zo Svätého písma
- správne doplniť (poskladať) Máriino zvelebovanie
- *opísať základné znaky ikony Vladimírskej Bohorodičky*

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- oceňuje verbálnu ale aj neverbálnu komunikáciu
- cvičí sa aktívnemu počúvaniu
- vie porovnať rôzne názory a postoje a objektívne hľadá pravdu
- objavuje rozmer vnútorného sveta svojej osobnosti

existenciálne:

Žiak

- si uvedomuje hodnotu odpustenia pre budovanie vzťahov
- vie jednoducho odprosiť za svoje priestupky
- buduje v triede plnohodnotné vzťahy
- prejavuje záujem o aktívne počúvanie

3. TÉMA: MOJA MODLITBA

Hodinová dotácia témy: 2 hod

Kľúčové pojmy: pravidlá modlitby, druhy modlitby, *svätý Bazil Veľký*, oslavná modlitba

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť prínos modlitby pre duchovný život človeka. *Vysvetliť význam Ježišovej modlitby.*

Afektívny: Rozvíjať schopnosť samostatnej modlitby.

Psychomotorický: Vytvoriť si súbor osobných modlitieb k rôznym príležitostiam.

Obsahový štandard

Modlitba svätých (*sv. Bazil Veľký*)

Druhy modlitby. Modlitba ako studňa

Ježišova modlitba

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať pravidlá modlitby
- pomenovať aspoň tri druhy modlitby
- jednoducho prerozprávať životopis *sv. Bazila Veľkého*
- podľa vzoru modlitby *sv. Bazila* v modlitbe vyjadriť vďaku a prosbu
- vytvoriť osobnú modlitbu k rôznym príležitostiam
- *vysvetliť význam Ježišovej modlitby*

Rozvoj kompetencií

existenciálne:

Žiak

- rozumie základným druhom kresťanskej modlitby
- je schopný vyjadriť vonkajší a vnútorný postoj modlitby
- oceňuje význam prírody v živote človeka a prispieva k jej ochrane.

4. TÉMA: NÁŠ DIALÓG S BOHOM

Hodinová dotácia témy: 4 hod

Kľúčové pojmy: symbol, liturgický rok, liturgické obdobia, liturgické farby, úkony, predmety, chrám – dom Boží, cerkov, Jeruzalemský chrám

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť a porovnať jednotlivé obdobia liturgického roku. Vysvetliť význam farieb, slávenia, symbolov a úkonov liturgického roku.

Afektívny: Vnímať dorozumievanie sa človeka prostredníctvom symbolov. Uvedomovať si prežívanie liturgického roku. Pozorovať zmeny v liturgickom roku. Vnímať a oceniť slávenie liturgie ako spôsob komunikácie Boha s človekom (aj prostredníctvom symbolickej reči).

Psychomotorický: Sláviť liturgický rok v rodine a vo farnosti.

Obsahový štandard

Čo je to symbol

Liturgické úkony, postoje, gestá, farby

Svätý dar slávenia. Prečo oslavujeme – liturgický rok

Chrám – miesto oslavy. Porovnanie chrám – Jeruzalemský chrám. Čo používame pri slávení.

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť pojem symbol
- oceniť úlohu a zmysel symbolov
- vymenovať jednotlivé obdobia liturgického roka
- priradiť správnu farbu k liturgickému obdobiu
- správne demonštrovať aspoň 5 liturgických úkonov
- vysvetliť a oceniť potrebu slávenia
- symbolicky nakresliť schému rozdelenia liturgického roku
- pomenovať základné časti chrámu
- nakresliť a pomenovať 5 liturgických predmetov

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- objavuje zmysel symbolického vyjadrovania
- komunikuje prostredníctvom gesta, postoja, pohybu
- dokáže vhodne použiť symboly
- má základný náhľad na metaforický (obrazný) spôsob vyjadrovania

5. TÉMA: OBETA BOŽIEHO EUDU

Hodinová dotácia témy: 4 hod

Kľúčové pojmy: obeta, sviečka, svätá liturgia, nebeský pelikán, obeta Ježiša Krista, Baránok Boží, pascha, posledná večera, *proskomídia*, môj obetný dar, chlieb, víno

Ciele témy:

Kognitívny: Definovať pojem obeta. Porovnať starozákonnú a novozákonnú obeť.

Charakterizovať proskomídiu a zmysel zapalovania obetných sviec. Jednoducho opísať ikonu Ukrižovania.

Afektívny: *Oceniť Ježišovu obeť.* Oceniť hodnotu obety v ľudskom živote.

Psychomotorický: Zapájať sa do prípravy a priebehu liturgického slávenia.

Obsahový štandard

Kto horí pre mňa. Sviečka a zápalka
Nebeský pelikán
Boží Baránok
Moja obeta (*proskomídia*)
Ikona Ukrižovania

Výkonový štandard

Žiak vie

- prostredníctvom príkladu opíše, čo je obeta
- konkrétnym skutkom vyjadri vďačnosť za obeť druhých ľudí (priateľov, rodičov)
- pomenovať ako sa sprítomňuje Ježišova obeť
- vysvetliť prirovnanie Ježiša k nebeskému pelikánovi
- prejavíť vďaku za Ježišovu obeť
- rozlišuje Božieho baránka v Starom a Novom zákone
- pomenovať, čoho symbolom je chlieb a víno prinášané na prestol vo sv. liturgii
- *charakterizovať proskomídiu a zmysel zapalovania obetných sviec*
- *popísať ikonu Ukrižovania a oceniť Ježišovú obeť V duchu ikony Ukrižovania sa povzbudiť k obeť a službe pre druhých.*

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- vie vyjadriť vďaku za tých, ktorí sa obetujú pre spoločnosť, rodinu, pre neho
- oceňuje osobnosti, ktoré službou budujú spoločnosť

existenciálne:

Žiak

- chápe a oceňuje zmysel a potrebu služby v rodine ale aj spoločnosti
- má záujem o spoznávanie spoločnosti, reaguje na jej problémy (hlad, chudoba)

6. TÉMA: DIALÓG CEZ SLUŽBU

Hodinová dotácia témy: 3 hod

Kľúčové pojmy: služba chorým, sväté tajomstvo pomazania chorých, služba ľudskej rodine, sv. tajomstvo manželstva, služba Božej rodine, sv. tajomstvo kňazstva, kňaz, diakon

Ciele témy:

Kognitívny: Zdôvodniť potrebu svätých tajomstiev pre život kresťana.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu a význam svätých tajomstiev v službe ľuďom.

Psychomotorický: Zapojiť sa do modlitieb za duchovné povolania, za chorých, za rodičov.

Obsahový štandard

Som chlapec a dievča, slúžim rodine

Sluha sluhov Božích. Kňaz, služobník všetkých

Slúžim chorým

Výkonový štandard

Žiak vie

- opísať a porovnať úlohu chlapca a dievčaťa v službe rodine
- konkrétnymi skutkami slúžiť rodine, chorým, slabším
- vymenovať tri stupne kňazstva
- pozná po mene kňazov vo svojej farnosti
- zdôvodní potrebu sviatosti manželstva, kňazstva a pomazania chorých pre spoločnosť
- formulovať modlitbu za kňazov
- oceniť hodnotu človeka aj v chorobe

Rozvoj kompetencií

občianske:

Žiak

- konkrétnymi skutkami slúži rodine i spoločnosti
- je schopný oceniť hodnotu rodiny
- je schopný spolupracovať, vytvárať väzby s inými ľuďmi

7. TÉMA: SLUŽBA MODLITBOU

Hodinová dotácia témy: 2 hod

Kľúčové pojmy: modlitba za živých, k svätým, za zomrelých, rodičov, kňaza, priateľov, môj krstný patrón, patrón farnosti, eparchie, sv. liturgia

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť modlitbu za živých, k svätým, za mŕtvych. Interpretovať modlitby Cirkvi.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu modlitby za druhých ľudí. Povzbudiť sa pre rôzne spôsoby modlitby za druhých ľudí.

Psychomotorický: Formulovať modlitby za druhých ľudí. Vyhľadať príklady modlitby spoločenstva vo Svätom písme.

Obsahový štandard

Modlím sa za najbližších (vrchol modlitby – sv. liturgia)

Môj patrón – môj ochranca

Výkonový štandard

Žiak vie

- pomenovať rôzne formy modlitby za druhých ľudí
- pomenovať časti sv. liturgie
- pozná účinky sv. liturgie
- formulovať modlitbu za iných vlastnými slovami (kňazov, štátnych predstaviteľov, učiteľov, spolužiakov)
- na príklade života svätca zdôvodniť potrebu modlitby k svätým
- sformulovať modlitbu ku svojmu krstnému patrónovi

Rozvoj kompetencií

existenciálne:

Žiak

- jednoduchými skutkami lásky a služby sa angažuje v duchu solidarity a lásky
- vníma vnútorné potreby blízkych ľudí.

Kritéria hodnotenia

Na hodine náboženskej výchovy žiakov učiteľ nehodnotí známku. Pri praktických aktivitách je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, výtvarných, literárnych prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov.

Medzipredmetové vzťahy

- Biológia: Som chlapec - dievča
- Dejepis: Misia sv. Cyrila a Metoda
- Etická výchova: dialóg, Moja obeta, služba
- Slovenský jazyk: rozprávka, legenda, staroveká literatúra – Sväté písmo, starosloviencina;
- Výtvarná výchova: ikona, umelecký obraz, symbolické vyjadrovanie.

Začlenenie prierezových tém

Prostredníctvom začlenenia prierezových tém do obsahu učiva náboženskej výchovy, žiak rozvíja nasledovné kompetencie:

Osobný a sociálny rozvoj

Žiak

- objavuje a rozvíja svoj vnútorný rozmer

Enviromentálna výchova

Žiak

- má pozitívny vzťah k prírode

Multikultúrna výchova

Žiak

- má prehľad o užívaní katolíckych obradov u niektorých národoch